

ROELAND, is een dappere christelijke ridder in het oude *Roelandslied*, de Karelroman en de rijmkroniek van Filip Mouskes (13de eeuw) en de held van Roncevaux in *Orlando Furioso* van de Italiaan Ariosto (15de eeuw).

In het toneelspel *Klokke Roeland* (1934) citeert J.A. Everaard uit de politieboeken van Justus Billet, politiemeester der stad Gent van 1658 tot 1667, dat het historische opschrift op de Roelandklok vermeldt: “die gheheeten is Roeland, als men se luut es sturme int landt”. In 1659 werd de Gentse Roeland stukgeslagen, gesmolten en hergoten.

Als symbool van storm in Vlaanderland kwam Roeland vermoedelijk voor het eerst naar voren op de eerste algemene landdag van het Katholiek Vlaamsch Studentenvolk te Gent in april 1877. Toen luidde een klok in het Belfort en meende de spreker Roeland te horen; hij onderbrak zichzelf: “Hoort!... zo roept ze ons... Ten kamp!” Professor Frank Baur meende dat dit het moment was waarop de *Klokke Roeland* van **Albrecht Rodenbach**, een van de voorzitters van de landdag, werd geconcipieerd.

Bij Rodenbach luidt Roeland storm en triomf. Van dat ogenblik af blijkt Roeland in de V.B. motief voor nood, rouw, storm, strijd, triomf en Vlaams leven. Zo lezen we in *Mijn Brugge* van **Julius Sabbe**: “Als hij klept, ’t is storm of brand!” en verder: “’t Is de vijand in Vlaanderland.” In *Rond den Heerd* (1886) schreef **Theodoor Sevens**: “Het Vlaamsche Belfort had zijn Roeland en Roeland zong zijn lied: Een lied van storm, een lied van zege.” Bij **Cyriel Verschaeve** klinkt het: “De Roeland van ’t verleden die sprak tot het Vlaanderen van de gemeenten, en de Roeland van ’t heden, die spreekt tot het herlevend

jonge Vlaanderen.” De zin van het motief wordt hiermee verruimd; Roeland wordt “de stem... van land en volk... zo roem- en rouwrijk... dat zij de klok van Vlaanderen werd... symbool van alle klokken in Vlaamsche torens, de klok die ook de vreugde... met ‘zwaren ernst’ uitdrukt.” Nadat Rodenbach Roeland en Jacob van Artevelde samen noemde, was te verwachten dat Roeland en Artevelde op één vlag ‘gestikt’ zouden worden. Beiden zijn symbool van strijd en ondergang, maar bij Roeland is die ondergang niet definitief, want steeds gaat “Roeland aan ’t luiden en als hij luidt, is het triomfe in Vlaanderland”. Bij Verschaeve wordt Roeland de stem van het leven: “’t Leven gebiedt te leven bij monde van Klokke Roeland” en “Gents Klokke Roeland, Haar lot is ook een zinnebeeld der tijden”.

In de 19de eeuw gebruikte een groep daensisten het Roeland-motief als strijdmotief. In een van zijn boeken over René de Clercq deelt Jacobus J. Wijnstroom mee, dat hij in de onuitgegeven geschriften van deze dichter een ontwerp van een activistenroman gevonden heeft, waarin Roeland de naam is van degene die de August Borms-rol zou spelen (activisme). Ferdinand Vercnocke nam het motief opnieuw op in zijn spreekkoor *Ik ben Roeland*. Ook Wies Moens deed het in *Torens van Dietschland*: “Roeland roept de Gentse helden.” *Roeland* was tevens de naam van het orgaan van de Katholieke Vlaamsche Volkspartij te Antwerpen, de naam van het Gentse Vlaamse Huis en van de Roeland-muziekuitgaven. In *Klokke Roeland* van Everaard staat hij in het teken van de verbondheid van Zeeuws-Vlaanderen met Gent.

LITERATUUR: J.A. Wijnstroom, *Mededelingen over René de Clercq*, 1930; – René de Clercq’s levensloop, 1937.

ILLUSTRATIE(S), zie: bedrijfsleven.

MARCEL BOEY* EN LUC VANDEWEYER